

Meie Aeg

N: 3

1938

~DORIKAS~

Avalik arvamine

Avalik arvamine on hulkade üksmeelne arvamine. Selle arvamiseiga on igal inimesel tegemist, kas heaks kiita või halvaks pidada, seepärast peame seda mõtlema ja mõistma.

Inimkond ei ole küll üksmeelne, kuid teataval määral on inimeste arvamisest ühesugused. Inimesed mõtlevad ühte ja sama, ainult nende mõtted ei ühenda. Kõik armastavad iseennast. Selles ollakse ühes. Ja et keegi ei salli teise enesearmastust, selles ollakse samuti ühes. Eluvajadustest välja minnes kujunevad teatavad töökspidamised, mis on kõigile omased, kuigi need ei lepita inimesi üksteisega. Niisiis hulkade ühised vaated moodustavad teatava meelsusliku õhkkonna ehk avaliku arvamise.

Inimene ei saa elada täiesti omaette. Eraldatud olek, ühiskondlik mahajäetus on suurim viletsus. Tunda enda ümber poolehoidu on eluline hädavajalikus. Inimesele on loomulik ühiselu. Et sobida teiste seltsi, selleks peab arvestama teiste huvidega ja enesearmastust piirama, vähemalt ennast tähele panema, kuidas olla teistele vastuvõetav. Nii kujunevad ühiselu nõuded ja normid, kirjutamata seadused, mida igaüks oma huvide pärast peab täitma. Sest kui oled teiste huvide vastu, siis teised põlgavad sinu ära, ei salli sind eneste hulgas, sa ei saa teistega läbi käia ja ühiselu hüvedest osa saada.

Avalik arvamine on inimeste vahekorra määraja. Ühelt poolt ta õhutab inimese enesearmastust, teiselt poolt aga pidurdab enesearmastust. Inimene ei või ikka kõike teha, mis meele tuleb, vaid ta peab teistega arvestama, kui mitte üldsusega, siis teatava kildkonnaga. Ta peab ikkagi kuhugi liituma. Inimene peab ennast tähele panema kuidas ta on. Sellest on tal kasu. Teised kingivad siis temale poolehoiu. Ilma mitte kellegi teise huvisid arvestamata inimesel ei ole mingisugust eesõigust ja võimalust. Näiteks

kurjategijad ei arvesta kellegi huvisid, sellepärast on nad ka üldsuse põlata ja vihata; nad ei leia kusagil vastuvõttu, on ühiselust välja lülitatud; nad on võõrkehad ühiskonnas, sest nad mõtlevad teha ainult kahju teistele.

Ühiselust tulenevad kõlbelised nõuded. Nende nõuete vastu talitamine tuleb asjaomasele isikule kahjuks. Kes on pahade kalduvustega, seda põlatakse. Avalik arvamine mõistab nad hukka. Sest keegi ei taha, et on kuritegelised tüübid, kes võivad teistele kahju sünnitada. Avaliku arvamise poolt saavad aga ainult teatavad suured pahad hukka mõistetud. Kõlvatu elu on hukkamõistetav, sest see puutub igaühe ellu. Üldiselt ju tunnustatakse kõlbelisi käskke, mis ka on Jumala nõuded: austa oma isa ja ema; ära mitte tapa; ära mitte riku abielu; ära mitte varasta; ära mitte anna valetunnistust oma ligimese vastu; ära mitte himusta ligimese omandusi. On ju tarvis, et kõikide inimeste õigused oleksid kaitstud. Kurjus seisabki selles, et teiste õigused tallatakse jalge alla. Inimesed tahavad ainult endale, aga mitte teistele. Sellest kasvab kurjus. Selle tõttu on ka kurjuse mõiste igaühele selge. On arusaamine sellest, mis on hea ja mis on halb. Seda mõistab inimene ja see saab tema südametunnistuseks.

Aga avalik arvamine ei ole siiski sihitud täiesti kurjuse vastu. Inimesed ei ühine mitte just selleks, et võidelda kurjuse vastu. Inimeste soov jääb ikkagi ainult endale saada. Nad vaid ühinevad, et oma eesmärgi kuidagi läbi viia. Avalik arvamine mõistab küll teatavad halvad

asjad hukka, aga siiski ta ei ole täielik elu normeerija. Ta on selleks vägagi pealiskaudne. Nimele seltskonna avalik arvamine lõppude lõpuks ei tee tegemist muuga kui ainult selle küsimusega, kuidas ja kes võib vastavasse seltskonda kuuluda. Seltskonna ühine tõekspidamine kujundab kombesid ja reeglid. Ja inimestele jääb siis ainult nii palju ennast tähele panna, et täita seltskonna kombeid ja olla sellega seltskonnale vastuvõetav. Siin jäävad hoopis välja absoluutse tõe ja õiguse küsimused. Seega avaliku arvamine kujundavad isekad huvid. Avalik arvamine on üldse väga kõikumine ja oleneb inimestest, kes annavad tooni.

Kõrgemad huvid ei saa iialgi üldsusele oma- seks. Avalik arvamine on hulkade kompromiss, mõtete ühtesattumine. Selle kõlbelised nõuded ei ole kuigi kõrged; koguni mõnel juhtumil nad laskuvad väga madalale.

See, mis maailmas on halb, on avaliku arvamine poolt ikkagi kuidagi heaks kiidetud. Vähe- malt kui tulemust ennast ei ole soovitud, siis ometi on õigustatud neid eluviise, milledest vahest võib välja kujuneda õige halba.

Inimesed enamikult ei tee tegemist kõgete põhimõtetega ja vaimsete väärtustega. Nende huvid piirduvad meeleliste lõbudega, kitsa oma- kasuga. Ei arvestata üldsuse seadusi. On soov vaid kõlbelistest kohustest vabaneda. See püü- e just moodustab avaliku arvamine laias maailmas.

Inimesed tahavad suured olla. Seda suurust tahetakse tõendada rahaga. Et on soov raha saada, siis tekib eelarvamine, et õige tee ei vii sihile, vaid peab ikka käima kõrvalteid. Kõi- gile on omane suuruse- või rikkusepüü. Seda püüet lihtsalt tunnustatakse. Nii kujuneb avalik arvamine koguni kõlbeliste määruste vihjakaks, kuna need määrused nagu teevad takistusi ees- märgi saavutamiseks. Kõlbelistest nõuetest püü- takse vabaneda, nad endast ära tõrjuda. Kas- vab alateadlik põlastus selle vastu, mis on püha ja jumalik. Avalikkusele on kuidagi vastuvõetav, kui pühad tõesed tehakse naljaks ja naeruks, kui nende üle heidetakse paha nalja. See meelsus tuleb alateadlikult soovist vabaneda pühadest kohustavatest tõdedest. Pühadus hakkab näima madalana, ebakasulikuna. Seepärast on üldsus- sel põlgus usuküsimuste vastu. Kuidas muidu saabki kõlbelistest kohustest mööda minna, kui mitte neid naeruvääristada või halvustada, ma- dalaks pidada.

Niisiis, milles hulkade arvamine kokku lähe- vad, selles igatahes ei ole absoluutse tõe ja õiguse küsimused. Need on puht inimlikud eks- likud soovid. Nendes alateadlikult pooldatakse kõrvalekaldumist, et ainult isiklike eesmärgi saavutada. Seepärast siis ka maailmas sünnib kõike paha. Omakasu saavutamise võtteid pool-

davad oma südame põhjas peaaegu kõik inimesed. Sellest tuleb põlgus ühiskonna kohuste, maailm- konna seaduste, jumalike põhimõtete vastu.

Inimesed püüavad siis ka kohaneda üldsuse meelsusele. Nad kaotavad koguni oma iseseis- vuse, kõlbelise tahte, tõearmastuse. Nad ei julge midagi teisiti ja paremini teha, vaid ainult seda, mis avalik arvamine pooldab. Nii jäävad kõik- suse nõuded täitmata. Soovitakse head ainult enesele. Enesele kõike head soovides tekib võltsitud elu — teeseldakse, et näida teistele hea ja leida poolehoidu, ja need, kellelt ei loodeta kasu, jäetakse hoopis tähele panemata, ja kellelt saab omandada väärtusi, nende kallal tarvita- takse koguni vägivalda. Niisugune on maailma meelsus ja elu. Uhel poolt arvestatakse teis- tega liialt, teiselt poolt ei arvestata teistega hoopiski mitte. Õige muidugi oleks seada üld- suse kasu esimesele kohale, sest ainult siis võiks kujuneda tasakaalustatud elu, pääseksid võimule kõlbelised nõuded ja jääksid ära kahjustavad kõrvalekaldumised.

Inimestel on eelarvamused kasust ja lõbust. Kuidas ma teisiti läbi saan, mis ütlevad siis teis- sed!... Nii saab kogu inimkond hingeelult valesti suunatud. Valesti korraldatud elust kas- vavad välja tarvidused, mis on paha iseloomuga.

Siin peame tingimata toonitama, et inimese kire on hirmus. Inimeste taltsutamata himud rikuvad inimkonna elu, takistavad igavese tõe tundmist ja õige elu käsitamist. Inimese keha- jõud, millest kujunevad tungid, ei seisa mõis- tuse kontrolli all, vaid neile antakse vaba voli, nad muutuvad metsikuteks loodusejõududeks, mis kõlbelisest tahtest läbi suruvad ja inimese vallutavad ja teevad ta kõrvalekaldumiste ja eel- arvamuste orjaks. Kirgede mõjul inimene püüab end vabastada kõigest kõlbelistest nõuetest. Talle on nagu rohkem tarvis kui seda lubab maailm- konna mõistuslik seadus.

Seltskond, see tähendab nende inimeste koon- dis, kes suudavad asjadele anda kaalu, arendab meelelisi lõbusid. Need lõbud ei ole muud kui loodusejõudude mäss ja tungide torm. Niisuguse hajutamise tõttu tuleb see, et maailmas on liig vähe korralikku elu ja õiget olukorda. Inimese tunded on suunatud liig madalalt, tema huvid on liig maised. Selles olukorras inimene näeb elumõttet vastuoksuses ja ebaseadusepärases. Inimeses on nii suur jõudude mäss, et ta ei jõua- gi soovida seadust ja korda, püüda õigust ja tõe, hinnata kõrgeid tõdesid.

Hulkade tahtmist näib olevat kergem täita, olukord näib olevat kindlam, seepärast inimene lepibki oma südametunnistusega kokku, et mis sellest kui kõik ei ole päris õige.

Lõpp viimasel küljel.

P.

Ida küsimus

Maailma sündumuste tulipunkte

Rahvaste ajalugu algab Vahemere idarannikul Väike-Aasias. Seal on olnud kord inimkonna hääl. Sealt on inimpere laiali valgudes rahvastanud maailma. Väike-Aasias on tekkinud esimesed riigid ainuvalitsuse süsteemil. Sealt on alanud maade vallutamise iha ja riikide vaheline võitlus maailmavõimu pärast, mida on arendatud tänapäevani.

Igal ajajärgul on olnud majanduslikult, geograafiliselt ja strateegiliselt tähtsaid kohti, mis on olnud maadevallutajatele eesmärgiks. Nende pärast on riigid pidanud sõdasid. Need kohad igas maailma-jaos on rahvusvaheliseks huvipiirkonnaks või sündumuste tulipunktiks. Muistsete Väike-Aasia riikide — Babüloonia, Süüria ja Egiptuse huvid omal ajal pörkasid vastamisi Vahemere idakaldal Palestiinas. Viimane oli juba sel ajal tähtis majanduslik ja strateegiline keskus. Nagu maakaardil näha, Palestiina asub otse vana maailma (s. o. Euroopa, Aasia ja Aafrika) südames ehk keskuses. Palestiinat läbistasid omal ajal suured rahvusvahelised kaubateed. Üks nendest algas Eufraati äärest, läbistas Damaskuse ja suundus Jordani ning Surnumere ida kallast mööda Araabiasse, Mekkasse ja Medinasse. Teine karavanitee tuli Damaskusest, ületas Jordani selle ülemjooksul, läbistas Megido ehk Jesreeli tasandiku ja suundus sealt Vahemere kallast mööda Egiptusesse. Riik, kellele kuulus Palestiina, valitses siiski Aasia, Aafrika ja Euroopa mandrite vaheliste tähtsate kaubateede üle. Nendel teedel pörkasid sageli kokku ka sõjajõud. Iseäranis sõjaliselt tähtsaks võtmeks ja kuulsaks lahingute platsiks on saanud avar Megido lagendik. Omandanud kurva kuulsuse, peeti seda paika saatusest määratud verevalamise- ja lahingupaigaks. Sõnadest Megido (täh.: väehulk) ja Har (täh.: mägi) on tulnud nimi Harmagedon.

Aastal 1479 e. Kr. võitlesid Egiptuse väed Tutmooses III juhatusel Megidos Aasia ühendatud jõudude vastu. Hiljem Megidos võideti ja hukati Juuda kuningas Joosia Egiptuse kuninga Neko poolt. (2. Kun. 23, 29). Nebukadnetsari väed olid (VI sajandil e. Kr.) seal laagris. Nagu Josephus kirjutab, võitlesid (I sajandil p. Kr.) ka Vespasianuse väed Tabori mäe jalal juutide vastu. Aastasadu hiljem Napoleon pidas lahingut Megidos, nimelt a. 1799, ja võitis 3000 prantslasega 25.000-mehelelise Türgi väe. „Juudid, paganad,

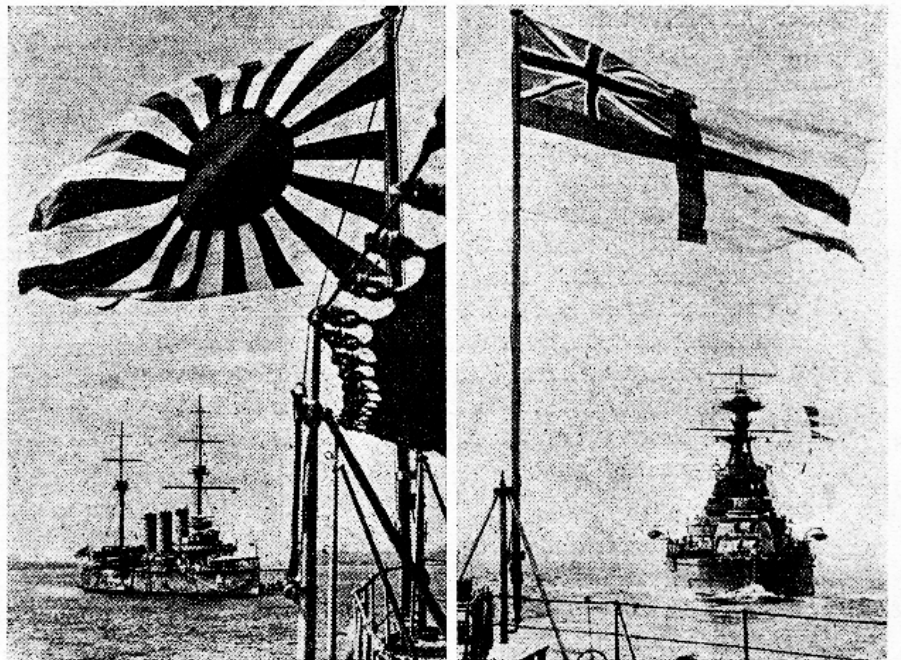
saratseenlased, ristosõdijad, prantslased, egiptlased, pärslased, druusid, türklased, araablased ja pea-aegu kõigi rahvaste sõdurid on üles löönud oma telgid Megido lagendikul.“ (Clarke.)

Kõigest sellest nähtub, et Harmagedon on saanud saatuslikuks paigaks paljudele rahvastele.

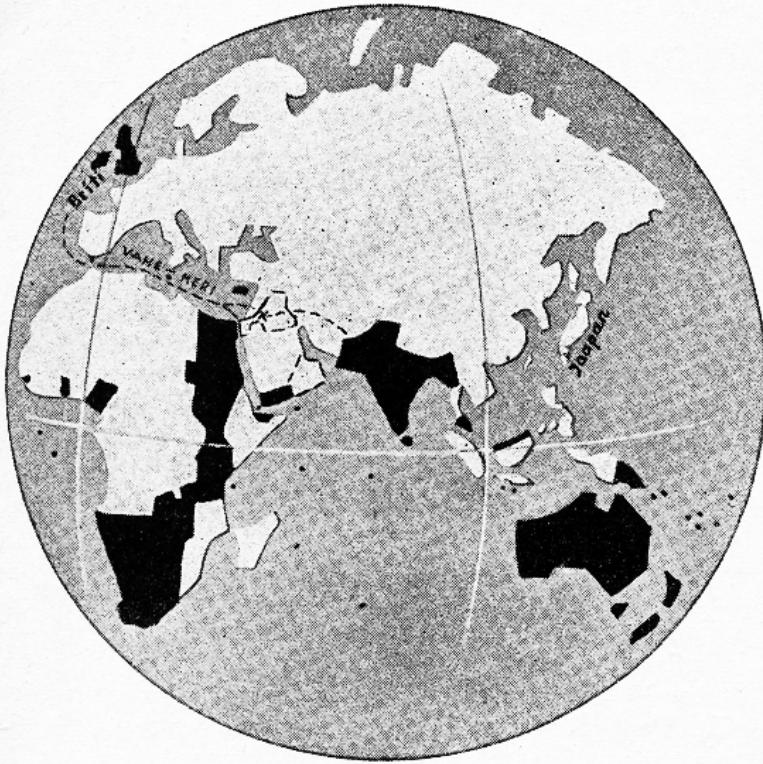
Läänemaade tõus.

Tsivilisatsiooni keskused kandusid sajandite möödudes idast läände. Ühes sellega kandusid teisale ka riikide huvipiirkonnad ja võitluspaigad. Euroopa kuulsuse ja võimu ajalugu algab Kreeka riigi võimule tulekuga. Kreeka ja Meeda-Pärsia sõdade ajal asus maailma poliitiline huvi ja raskuspunkt Egeuse merel ja Makedoonias. Rooma riigi tõusuga kandusid riikide vahelised võitlused ja huvid veelgi rohkem lääne poole, ulatudes läänes praeguse Gibraltarini, ja põhjas Briti saartele. Rahvusvahelist poliitikat juhtis sel ajal Room, kuhu oli koondunud maailmavõim. Room vallutas kõik sellel ajal tuntud maad ja Vahemeri muutus Rooma riigi sisemereks. Kristuse ajal ei olnud Roomal enam ühtki võistlejat.

Aga Rooma maailmavõim ei püsinud igavesti. Mingisugune salasund pani Aasia loodusrahvad, mongoolid, liikvele lääne suunas. Nende liikuvate rahvamasside mõjul tekkis Euroopas 4.—7. sajandini rahvaste rändamine. Pealetungivate rahvaste lained hävitasid Rooma maailmariigi endise kuju. Aga püsima jäi Rooma vaimulik võim, kelle mõjul püsis

Kaks saareriiki, kaks merejõudu — Inglismaa ja Jaapan; ühel tuleb kaitsta oma seisukohti, teine püüab võtta enesele seisukohti

Kaart kujutab niinimetatud vanamaailma, mille keskpunkt asub Vahemere ning kaaluvamad jõukeskused saartel läänes ja idas. Inglismaa on asumaaedest kõige rikkam (kaardil mustad latgud). Briti maailmariik moodustab ühe neljandiku maailma mandrist.

Room usulise ja poliitilise maailmavõimuna kuni uuema ajani. Vana Rooma riigi asemele Lääne-Euroopas tõusid uued rahvariigid, milledest enamik veel praegugi püsib. Need riigid ongi olnud möödunud (19.) sajandi jooksul maailmapoliitika juhtjad. London, Pariis, Berliin olid keskused, kuhu suundusid maailma pilgud. Nendest pealinnadest juhiti rahvaste saatust. Euroopa suurriigid tegid oma asumaaedeks ja mõjualusteks peaaegu kõik teised maailmajaod, välja arvatud Ameerika Ühendriigid, kes tõusid möödunud sajandis iseseisvaks maailmavõimuks. Ühendriikide mõjupiirkonda on läinud kogu Ameerika. 1823. a. Monroe Doktriini põhjal nõutakse: „Ameerika ainult ameeriklastele!“ Seega on tekkinud üks poliitiline suurvõim ja raskuspunkt väljaspool vana maailma — kauges läänes.

Kauge-Ida ärkamine.

Ajal, kui Euroopa vallutas ja valitses ning Ameerika võimule tõusis, puhkasid jaapanlased Kauge-Ida saartel veel oma rahulist und. 1854. a. tulid Ameerika sõjalaevad ja sundisid jaapanlasi avama mõne sadama välismaalastele. Näib nagu oleks saatust määranud Ameerikale koputada Jaapani uksele ja teda äratada ning talle kätte anda läänest hargnevat kultuuri-lõnga otsa. Jaapani võimuletulek pärast seda on ajaloo suureks sündmuseks. Vaevalt võib uskuda, et ainult 80 aastat tagasi, kui Ameerika madrused Jaapanis maandusid, olid jaapanlased veel oma ükskõikses rahus. Seal valitses keskaja vaim

ja sõjaväes olid veel tarvitusel vibud ja nooled. Aga Jaapan ärkas ja otsustas järele aimata lääne maailmale. Hakati ehitama laevastikku Inglismaa eeskujul, looma maaväge Precisi mustri järele, ja kopeerima Ameerika tööstustehnikat. Jaapan on seda teinud 80 aastaga. Praegu on Jaapan suurvõim Kauge-Idas ja Vaiksel ookeanil. Jaapan on saanud Aasia poliitika juhtijaks ja tal on täita oma ülesanne suures ida probleemis.

Ka Hiinas on olnud märgata kiiret tegevust ja edu viimaste aastate jooksul. Hiinas elab üks kolmandik maailma rahvast. Hiina loodusvarad on väga suured. On võimalik, et ka Hiinas toimub varsti selline reform, mis sündis Jaapanis. Siis saaks Hiina suuruselt ja võimult hiiglaseks riikide keskel, keda kõik peaksid kartma.

Praegu toimub Jaapani sõjakäik Hiina vastu. Nähtavasti Jaapanil on soov saada Hiinat teataval määral oma mõju alla. Hiina on ju korraldamata. Jaapan siis ka lõikab temast ühe osa. Jaapan on võtnud enesele ülesandeks olla Aasia rahvaste juhiks. Ja pole võimatu, et Hiina kord Jaapaniga ära lepib ja valu unustab. Saades liitlasiks, võivad need kaks võimsat riiki välja tõrjuda valged rahvad Aasia turgudelt ja troonidelt. Pan-Aasia kongressidelt on olnud juba kuulda ülesseatud juhtlauset: „Aasia aasialastele!“ Sellest võib järeldada, et seal on löönud lõkkele rassiuhkus, rahvustunne ja soov võimule saada. Kauge-Idas on tekkinud poliitiline raskuspunkt, millega peab arvestama lääne maailm.

Lääne ja ida küsimus.

Praegustest sündmustest nähtub, et Vahemere piirkond on saanud jällegi rahvusvahelise poliitika huvi- ja tulipunktiks. Praegu on sõda käimas Hispaanias, rahutused Palestiinas ning sõda Hiina ja Jaapani vahel. Kuigi neil sõjakoldeil on suur vahe-maa, moodustavad need siiski ühise probleemi.

Kuni praeguseni on valitsenud Inglismaa Vahemere uksi — Gibraltari väina ja Suessi kanalit. Briti maailmariigile on eluküsimuseks vaba mere-tee Vahemere kaudu Indiasse ja teistesse asumaa-desse. Inglismaale on ülitähtis pidada ühendust Palestiinaga, kust kaudu läheb otsem maatee Indiasse. Palestiina kaudu tuleb Iirakist väärtuslik maaõli, mida vajab Inglise tööstus ja laevastik. Palestiina on tähtis tugipunkt Suessi kanali kaits-misel. Seda väljendas juba Maailmasõja päevil ajaleht „Manchester Guardian“ järgnevalt: „Ei või salata tõsiasi, et Egiptus sealsete olukordade tõttu on nõrgem koht meie riigikaitse süsteemis. Egiptus ei ole meie käes enne kindel, kui Palestiina on meie võimuses.“ Kui Inglismaa kaotaks Vahemere võtmed ja otsesed teed Indiasse, siis võiks see saada tema maailmavõimule saatuslikuks. Sellega on seletatav suur huvi, millega Inglismaa suhtub Palestiina rahutustesse. Püütakse vastu tulla

Lõpp 46. lhk.

E. Laimets.

Uuesti elu...

Vägevad kohinad kaikuvad õhus. Midagi tuikab ja pakitseb vananenud koore all. Surnud looduse keskelt kerkivad uued ja vägevad helid. Kaua vangistuses olnud vaimud nõuavad lahtilaskmist. Ähvardavalt tõstavad tuuleiilid häält, vilistades paisuvas mühinas ükskõiksusse tarretanud puude keskel. Need on kevade häälid.

Tundmatud igatsused ja soovid haaravad sinu, tuksleb ootusetuhinas süda ja hing, kui seisad selle ärkava elu ees; kui seisad selle pidurdamatu võimu ees, mis kõrvaldab vastupanematu jõuga kõik takistused ja raiub endale tee ellu.

Juba kaua tagasi on pakitsenud elu varjatuna külmanud mullas ja tarretanud pungas. Veel hiljuti näis olevat kõik nii külm ja surnud. Midagi ei annud märku kõikvõimsa elu olemasolust. Alles siis märkasime seda, kui õrnad pajuurvad rajasid endale tee tugevate pungalehtede vahelt. Ja siis tervitasime kevade saabumist, kui valge lumekelluke pistis oma peakese välja mullapinnast ja lumelaikude vahelt. Kuldsed päikesekiired kallistavad esimesi julgeid surmavallutajaid ja mahedaks muutunud tuul paitab nende palgeid.

Ärkav elu toob kaasa vana ja halva purunemise, kuid ise ta astub vanadele varemetele ilusana ja õrnana. Imetleme saabunud kevade ilusaid õisi, õrnu idusid ja lahtilõõnud pungi. Ei julge nagu puudutada neid. Ja tõesti, meie kohmetu sõrm võib ettevaatamatult purustada nii mõnegi väriseva ja sametpehme elu. Kuid vaadake, milline vägev jõud on sellel õrnal elul, mis nii kaitsetuna ja nõrgana meie ees seisab, Tungida läbi raskest mullakihist, purustada talve kestel tormidele vastuseisnud pungalehed, see nõuab suurt ja pingutavat jõudu. Aga ärgeanud elul on seda! Kes on millalgi seisnud kevadise jäämineku juures, see meenutab kohutavat jõudu, mis asub edasinihkuvates jääpankades, kui nad halastamatult purustavad eest kõik köidikud, hävitavad sillad ja laastavad kaldad.

Millise põnevusega on vaadatud tihti seda suursugust mängu, ja millise kartliku ootusega, kui vahest kaasinimese elu on kaalul nendest tujukatest jäätükkidest. Määratu mürinaga tormavad ülemjooksul ujuvad jääkihid suudme kindlale jääle, lõmastades iga elu, mis on ees.

Karm ja halastamatu, kuid ka õrn ja suursugune on looduse ning elu ärkamine! Kuidas ta vabaks raiub end tuhandetest takistustest, et siis olla ilus ja armas ja kena.

Meiegi elu on täis tuule-iile ja maru-uikeid. Inimene, loodusekroon, on vallutatud jõudude poolt, temas on suigutatud surmaunne kõik õilis

ja hea. Ja kuigi vahel oleme nii leebed ja armastusväärased, siiski on neid vaid üksikuid hetki. Meis magavad paremad tunded.

Hall igapäevasus on vajutanud alla meie ilusad püüded, külm isekus on puhunud meis lõkkele karmuse ja halastamatuse, ning kaasinimeste halb käitumine on kaotanud meis usalduse sõprusesse; nii oleme muutunud üheks väikeseks osaks suures masinavärgis, osaks, kellel pole oma tunde- ega mõtteilma, kes on kuulekalt allutatud seltskonna tõekspidamistele. Kõrged ideaalid uinuvad meis. Soov ilule ja õnnele on lämbunud kõikehaaravas elurütmis.

Või tahad sa siiski üksinda asuda parandama elu? Julged sa olla vapram kui kõik su eelkäijad? Tahad purustada aastate traditsioonid ja mässajana vastu astuda elu kirjutamata seadustele? Siis tea, et sind on jäetud üksi su võitlustes. Määratud julgust nõuab see, et teostada seda. Kord elas suur ja õilis Inimene, kes julges seda siiski, kelle isik seisis väljaspool teiste tõekspidamisi, ja kes kehastas kõike, mis oli hea ning õige. Kuid ta löödi risti määratseva massi poolt, kes janunes ta surma järele. Ta oli isiksus, kelle kuju jäi püsima tuhandete hinges.

Võib-olla uinub ka meie südames jumalik säde, mis ootab vaid kevade tuuli, et lõkkele lüüa leegitsevaks tuleks. Maailmas on vaja mehi, kes julgevad valida tõekspidamised, mis on ausad ja head, kes julgevad ütelda ei siis, kui kõik teised ütlevad ja; kes julgevad seista kehva ja mahajäetu eest, kui talle tehakse ülekohtu; kes julgevad olla halastajad ja heasüdamlikud, kui

Lumekellukesed — esimesed, kes asunud looma kevadist ilu

Märtsi päike on vabastamas loodust

teised on julmid. Maailmas on vaja isiksusi, kindlaid ja tugevaid.

Kes aga tuleks ja ärataks uue kevade inimhinges? Nii paljud on püüdnud oma iseloomu arendada omal jõul. Nii palju on kirjutatud enesekasvatuse üle. Noored ja vanad on lugevad palju pakte raamatuid, et saavutada valitsust enese üle. On oldud uhked oma jõule ja tehtud kõik, et arendada täiuslikuks oma iseloomu. Kuni siis ühel päeval on joostud karile; kuni kõik head püüded on purunenud. On tehtud eksimus, astunud raskeid valesamme. Selle asemel, et parandada kurjust ja tuua uut elu ning headust, on oldud paljudele veel komistuseks. Nii mõnigi hallpea vaatab tagasi elule ja tunnistab, et ta pole oma eluga toonud õiglust, vaid õhutanud vaenu ja riidu. Kurb on mõelda seda eluõhtul.

Kust saame siis paranemise? Selles oleme kõik ühel nõul, et maailm vajab päästmist kurjust, umbusaldusest ja vihast, sest muidu hukub ta ühes oma ilusate ning suurte ideedega. Kuidas võib aga muuta ümber miljoneid inimesi?

Selleks on vaja, et kevadtuuled ka meis hakkaksid puhuma ja elu uuesti tärsaks.

Apostel Paulus küsib: „Oh mind viletsat inimest! Kes päästab mind sellesinase surma ihust?“ Ja vastab siis täis lootust: „Ma tänan Jumalat Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi!“ Apostel Peetrus, kes tihti oli langenud, kes äraandmise ööl varises kokku oma iseloomu nõrkuses Õnnistegija etteheitva pilgu ees, ja kes pärast oli ümber pööratud, ütleb: „Siis tehke puhtaks oma hinged... kes te olete uuesti sündinud mitte kaduvast, vaid hukkamine-mata seemnest.“

Inimene on vajunud oma nõrkuste ja kalduvuste köidikuisse ega suuda oma hinge muidu puhastada kui uuestisünni läbi. Mingi kõrgem võim peab tulema appi, et teha inimest õilsaks ja heaks. Jeesus ütleb, et see võim on Püha Vaim. „Tuul puhub, kuhu ta tahab, ja sina kuuled tema häält, aga sina ei tea, kust ta tuleb ja kuhu ta läheb; nõnda on igäüks, kes Vaimust on sündinud.“ Nõnda on tarvis inimeses Püha Vaimu tuult, kes lõõtsuks taas lõkkele kaua uinunud jumaliku tule.

Uus elu ei alga peale, nagu paljud õpetavad, mingi erilise sündmuse ega nägemusega. Ta tekib meisse salaja, et me isegi ei märka. Ta tuleb siis, kui lubame töötada Pühal Vaimul meie südames. Tuul puhub, me ei tea, kust

ta sai alguse ja kuhu ta kaob, aga me näeme ta tööd. Püha Vaim muudab meie südames meie elu. Pikkamööda ja märkamatu töötab ta. Pikkamööda muutub meie iseloom. Ma enam ei varasta ega valeta; vihkamise asemel oleme sõbralikud oma kaasinimestele; halvad kalduvused kaovad ja uus elu tekib meis — iseloom Jumala kuju järele. Kevad tuleb meie ellu. Kaua uinunud õilsad põhimõtted tärskavad. Meisse saabub rahu ja rõõm; oleme õnnelikud muutuse üle ja tänulikud suurele Loojale.

Siis mõistame õieti elu otstarvet ja rajame teed igavesele kodule. Siis on maailma kurjuse keskel tõusnud meis tugev isiksus, kes omab ausad põhimõtted ja õige iseloomu. Kes suudab pidurdada siis elu, mis saabub! Kes suudab takistada jõude, mis tõusevad rinnast!

Uus elu kogu ta tasakaalukuse, enesevalitsemise, iseloomu kindluse ja Jumalale kuuluvusega on väärt, et seda elada. „Sest sina (Jehoova) kisud mu hinge surmast ära, mu silmad silmaveest, mu jalad takistustest. Ma tahan ikka käia Jehoova ees elavate maade peal.“ V. Viirsalu.

Kas surelik või surematu hing

Kas on meis surematu hing? Kas meie sees on midagi, mis kindlustab, et oleme surematud? Me nutame oma sõbra ja omakse surivoodi juures ja meie mõtted tegelevad selle küsimusega: Kas lahkume jäävalt? Kas surm lõpetab kõik meie vahekorrad? Seisame viimse puhkepaiga, haa juures. Peotäied mulda lahkumiseks langevad hauda. Jälle küsime: Kas lahkume igavaseks? Surmavärav sulgeb ukse lahkunu ja meie vahel. Kuhu läks ta meie juurest? Kas elab ta edasi kusagil mujal? Nii küsides lahkume kalmistult. Kes vastab sellele küsimusele?

Vastata võib vaid see, kes on annud elu. Eks Looja, kes lõi maailmad, avalda seda omas sõnas — pühakirjas.

Esimesele inimesele anti surematust tingimusi. Jumal oli inimese teinud põrmust ja temasse annud eluõhu. Jumal tegi kõik Kristuse läbi. „Seesama oli alguses Jumala juures. Kõik asjad on tema läbi tehtud... Tema sees oli elu.“ Jah. 1, 3.4. Ta juures oli, nii kui Laulja ütleb, elu allikas. Laul 36, 10. Inimene pidi sidet pidama selle eluallikaga, et hoida endas surematust. Jumal käskis inimesel olla sõnakuulelik; see oli tingimuseks surematuse säilitamisele. „Aga hea- ja kurjatundmise puust sa ei pea mitte sööma, sest mil päeval sa sellest söö, pead sina surma surema.“ 1. Moos. 2, 17. Sellega on selgesti öeldud, et inimesel enesel ei olnud surematust, vaid see oli antud tingimusel, selle omamine olenes inimese sõnakuulmisest Jumala vastu. Inimene sai elu Jumalalt, „kes üksi on see, kes ei või surra, kes elab ühes valguses, kuhu ükski ei saa...“ 1. Tim. 6, 16.

Nüüka kui inimene ei olnud Jumala tahtmise vastu hakanud, oli tal elu. Aga siiski Adam polnud loodud surematuna, ja ta oli pandud enne proovile. Kui ta oleks proovil olles jäänud ustavaks, siis oleks ta pärast proovi läbitegemist saanud osaks surematuse ande. Sest surematu ja igavene on see, mis ei kaldu kõrvale õigest, Jumalast seatud, korrast. Ja ühtlasi pidi see õige valik tulema inimese vabast tahtest. Et inimene kõrvale kaldus, ära langes, see tähendab pattu tegi, siis ei võinud ta iseenesest jääda igavesti elama. Ta ei tohtinud enam süüa

elupuust, ei võinud igavesti elada, sest üleastumine ei vasta igavese valitsuse olemusele.

Aadama patt on kõikidest inimestest läbi läinud. Inimene hakkab vastu Jumalale. Inimene on langenud ja sureliku Aadama laps. „Seepärast otsekui ühe inimese läbi patt on maailma sisse tulnud ja patu läbi surm, nõnda on ka surm kõikide inimeste sisse läinud, sest et nemad kõik on pattu teinud.“ Rooma 5, 12.

Inimeste patule hukutajaks oli saatan, langenud keerub ja pimeduse vürst. Tema oli mässaja, Jumala tahtele vastupanija ja petis. Ta pettis Eeva ja Aadama.

Tema rääkis, et surematust ei olene sõnakuulmisest, vaid just süües keelatud viljast tuleb elu, saab Jumala sarnaseks, et tunda head ja kurja.

Pangem tähele, et Jumal ütles: „Sest mil päeval sina sellest sööd, pead sa surma surema,“ aga madu ütles naisele: „Teie ei pea mitte surma surema.“ (1. Moos. 2, 17 ja 3, 4.)

Madu rääkis otse vastu Jumala ütlusele. Saatan on toonud inimestele mõtte, et patune ei olegi surelik, vaid omab surematu hinge. Hinge surematuse õpetus on seega vale. See vale on tervest inimsoost läbi läinud, nii et kristlik kui ka paganlik maailm usub valet, mida madu Eevale õpetas.

Inimene usub nüüd mao valeväidet, et inimese sees on surematu hing. Aga samal ajal omab inimene ka veel saatanalt õpitud vastuhakkaja vaimu, kes ei taha alistuda Jumala tahtele. Ja algetis on osanud neist mõlemist valevaadetest luua suurepärase kombinatsiooni: ta

P. Aren

[Kristuse ülestõusmine]

on loonud maailmavaate nii paganlikes kui kristlikes rahvastes, et see „surematu hing“ vabaneb pärast ihu surma ja see „hing“ pärleb siis igavese elu, vaatamata sellele, kas inimene elas kuulelikult Jumalale või mitte. Selline kombinatsioon meeldib patusele inimesele. Pole tarvis elada Jumala sõna kuuldes, on vabadus elada himudes, kurjuses ja patus, ja pärast ihu surma „surematu hing“ vabaneb ihust ja pääseb ikkagi igavesse ellu.

Vanaaja paganlikud rahvad, babüloomlased, asüürlased, egiptlased ja teised, olid läbi immutatud sellest valest. Hiljem, kui ristiusk võitis ja palju pööramata paganaid ristiusku üle tuli, toodi need paganlikud eksiõpetused pärandusena ka ristiusku kaasa. Seda paganlikku maailmavaadet hüütakse transmigratsiooniks — hingede rändamiseks.

Vanad egiptlased õpetasid, et hing läheb ihu surma korral loomade sisse, ühest loomast teise, kuni ta on kõik loomad, mis kuival, vees ja õhus, läbi käinud, ja siis umbes 300 aasta järgi tuleb tagasi inimesse. Seepärast nad balsameerisid oma surnuid, et nad ei kõduneks. Hauakambrisse anti surnule kaasa kogu tema varandus ja isegi orjad tapeti ning kaasamaetuna pidid teenima isandat. Paadid anti hingele kaasa „piimajõgedel“ sõitmiseks, ja liha-konservid toiduks. Egiptuse kuningate hauakambriid sisaldavad kõiki neid andmeid ja ülesarvamata varandusi. Hiljuti avatud Egiptuse kuninga Tut-enk-hamoni avatud hauakamber sisaldas kõike seda ja kinnitas uuesti mainitud paganlikku maailmavaadet.

Paganad Aafrikas ja mujal ei ole praegugi veel vabad hingekummardamisest. Nad austavad madusid, krokodille ja teisi loomi ning esemeid, sest nad usuvad, et nende loomade ja esemete sees asuvad surnud esivanemate hinged. Nad austavad surnuid seega, et viivad toitu kal-

mistule haudadele, nad põletavad seal loomi, mis olevat täis „hingesid“, et vabastada neid.

Ristikogudus on hilisemalgi ajal üle võtnud palju neid paganlikke kombeid. Austatakse surnuid kalmuküünalde põletamisega, toitude nii kui kirjude kanamunade, kohupiimavormide ja muu viimisega kalmistule. See kõik tehakse hinge meelega, kes pärast surma edasi elavat.

Keskaja kirik mõtles välja puhastustule ja muud õpetused, mis pidid „surematu hinge“ taevasse saamiseks kaasa aitama. Õndsad hinged minevat surma korral kohe taeva, õelad aga puhastustulle. Õndsate hingede auks seati sisse „kõikide pühade päev“ (1. november), kus erilise jumalateenistusega austatakse õndsaks saanud hingesid; aga hingede päästmiseks, kes puhastustules põlevad, seati sisse „hingede päev“ (2. november), millal neid kahjatsetakse ning ärda palve, kuiude kummardamise ja kirikule ande toomise läbi võib päästa puhastustulest ja aidata saada õndsate hingede juure. Uhes praegusaja vaimulikus ajakirjas, välja antud Pittsburgis, Ameerikas, kirjutatakse selle üle:

„Nüüd on see jälle käes, see vaeste hingede päev. Eile (s. t. pühade surnute päeval) me kuulsime pühade hääli, kes hiilgavais kõrgusis, seal õndsate ja täielike vaimude riigis, Talle aujärje ees seisavad ja kummardavad.

„Täna algavad teised hääled rääkima ja nende häälel on üks hädine kõla. Nad saadavad üles kolmekordse hüüde: manitsushüüde, troostihüüde ja palvehüüde.

„Kas meie võime oma vaeseid kannatajaid õdesid-vendi unustada? Nad on nii väga ligidal Jumalale, aga siiski ei või Tema juure saada. Kuidas küll igatseb nende hing jumaliku õilsuse ja iluduse, õndsate hingede rahu järele. Meil, nende sõpradel siin maa peal, on meie käes võimalus, et neile abi pakkuda ja rõõmsat vabastamistundi valmistada. Kuidas nad küll ootavad päevast päeva, et meie nende pärast üht palvet, püha missaohyrit ja püha kommuniooni, lepitusandi ja mingit meelega parandamise teenistust üles saadaksime.“

Paljud miljonid ristiusulised usuvad seda valet ja pettuvad kord suure Kohtumõistia aujärje ees, kes ainult neid vastu võtab, kes on maises elus teda nõudnud ja tema tahtele alistunud. Kurat teab ja teeb nii, et inimene ei taha alistuda Jumala tahtele, seepärast ta on mõelnud sellised valeõpetused, et seega inimest rahustada. Ta soovib vabalt ja käsuvastaselt elada, ning õpetab, et pärast surma juba teised paluvad ja maksavad su hinge õndsaks. Milline pettus!

Aga algetis on veelgi edasi läinud. Ta „leiutas“ 19. sajandil sipiritismi. „Mis on spiritism? See on usk hinge edasielamisse pärast keha suremist, et hing ilmub elusatele inimestele, eriti organiseeritud isikute kaudu, keda nimetatakse meediumideks,“ nii kirjutab üks nende aja-kirju.

Spiritism on moodne liikumine. Temal on miljonid pooldajad ja uskujad. Selleks oli kurat aastatuhandeid teed valmistanud, algul inimese langemisega, siis paganlike rahvaste maailmavaadetega ja viimaks langenud ristiusu läbi. Läbi aastatuhandeid on kurat korranud oma lauset: „Teie ei pea surma surema“. Ela aga oma himude järgi, talle Jumala käsku, jne. Sinu sees on „surematu hing“.

Ja vaene petetud inimene on sellest õpetusest kinni haaranud. See meeldib talle. Vaenlane on võidumes!

See ei ole aga nii, kuidas vaenlane õpetab. Nii kui käesoleva kirjutuse algul leidsime, inimene on surelik patustamise pärast. Surm on kõikide sisse läinud. Kõik on surelikud. Ihu ja hing on surelik. Ei ela mingi osa inimesest ilma ihuta üksi edasi. Kui inimene sureb, siis on ta surnud. „Nende armastus, niihästi nende vihkamine, ka nende kahetsemine on ju kadunud, ja neil ei ole enam eales osa ühestki asjast, mis päikese all tehakse.“ Koguja 9, 6.

Martin Luther seletab seda järgnevalt: „Inimese hing magab nii nagu oleksid kõik meeled maha maetud... Meie kaome ära ja ilmume uuesti nähtavale viimsel päeval... Meie ei tea ka mitte, kui kaua oleme ära olnud“. („Selet. 1. Moosese raam. üle,“ lhk. 1234.)

Kui inimene sureb, tema põrm — ihu ja hing — pannakse mulda, see kõik muutub põrmuks tagasi, nõnda kui ta on olnud, ja vaim läheb Jumala juure, kes teda on annud. Kog. 12, 7. See vaim, mis Jumala juure läheb, on seesama eluvaimuõhk, mis Jumal alguses inimesele andis. Jumal võtab oma osa tagasi ja inimene muutub põrmuks.

Kuidas saadakse igavene elu?

Meile on selge, et inimese enda sees ei ole igavest elu. Meie leidsime ka, et ainus eluallikas on Jumal. Ta on ainus, kes ei või surra. Järelikult ka tema ainult võib elu anda. Kiri ütleb seepärast: „Surm on patupalk, aga igavene elu on Jumala armuand Kristuse Jeesuse, meie Issanda sees.“ Rooma 6, 23.

Igavene elu, surematuse on Jumala armuand. Selle ande saab inimene Jeesuse Kristuse läbi. Kui inimene uskmatus, käsust üleastumise ja patustamise läbi Jumala ära lükkas, oleks tõesti otsus — igavene surm — tema juures teos-

tatud, kui lunastamisplaan ei oleks sinna vahele astunud. Hetkel, kui jumaliku õiguse nuhtlus pidi inimest tabama, astus Jumala Poeg vahele ja võttis selle nuhtluse enda peale. „Tõesti, meie haigused on ta enese peale võtnud ja kõik meie valu kannud... Tema on meie üleastumiste pärast haavatud...“ Jeesaja 53, 4. 5.

Kristus suri inimese eest Kolgatal. Tema maksis tolle võla, mis Adam tegi. „Sepärast nüüd, nõnda kui ühe patulangemise läbi süü on tulnud kõikide inimeste peale hukkasaamiseks, nõnda on ka Kristuse õiguse läbi Jumala arm tulnud kõikide inimeste peale elu õigeks saamiseks; et otsekui patt on kui kuningas valitsenud surmas, nõnda ka arm peaks kui kuningas valitsema õiguse läbi igaveseks eluks Jeesuse Kristuse, meie Issanda, läbi.“ Rooma 5, 18. 21.

Kristus elas sõnakuulmises maa peal ajal, mil ta oli täiesti inimeste sarnane. Sellega langetas ära saatana süüdistus, et inimene ei saa elada Jumala käsu järgi.

Oma töö lõpul Kristus suri inimese eest Kolgatal ja maksis oma eluga inimese surma. Ulestõusnud Jeesus on nüüd pandiks, et inimene võib elu saada. „Mina olen ülestõusmine ja elu; kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb,“ ütles Jeesus kurvale Martale, kes oma venna, Laatsaruse, surma puhul Jeesusele kurtis oma muret. (Joh. 11, 25.) Jeesus Kristus on inimesele võimaldanud surematuse.

Seda surematust saab vaid see inimene, kes Issandat oma isiklikuks Päästjaks tunnustab, kes Tema surma Kolgatal oma isiklikuks lunastuseks vastu võtab. Nende kohta ütles Jeesus: „Ja mina annan neile igavese elu“, ja nemad ei saa elades hukka, ja ükski ei kisu neid minu käest.“ Joh. 10, 27.

Järelikult, inimesel ei ole enda sees igavest elu, seda annab talle Kristus.

Inimene, kes tahab saada igavest elu, kuulgu apostel Pauluse nõuannet: „Võitle head usuvõitlemist, hakka igavesest elust kinni.“ 1. Tim. 6, 12. Seda head usuvõitlemist tuleb inimesel võidelda enne oma surma, sest „surmas pole enam võitlemist ega ümberpöörmist“. Surm on uni Issanda tulekuni ja surnute ülestõusmiseni. Siis saab ustav võitleja tasu. „Mina olen head võitlemist võidelnud, ma olen oma elukorra lõpetanud, ma olen usku kinni pidanud. Mis muud veel, õiguse kroon on mulle tallele pandud, mis mulle Issand, õige kahtumõistja, tulemise päeval tahab anda; aga mitte ükspäinis mulle, vaid ka kõigile, kes tema tulemist armastavad.“ (2. Tim. 4, 7—8.) Usud sina seda?

Ed. Mägi.

Ristitee

„Käi minu järel!“ See oli Kristuse kutse üksikutele ja hulkadele. Kas ei olnud see määratud ehk tolleaegsele inimkonnale? Otsisid siis ju inimesed väljapääsu orjusest, vaimsest pimedusest ja usulisest langusest. Ei! See kõlab niisama võimsalt ka tänapäeval, sest see on kutse kõigile aegadele ja rahvastele.

Kuhu kutsub Kristus ja mis on tema tee?

Inimese elu on läbi põimitud mitmesuguste teedega. Neid on lai ja kitsaid, sirgeid ja kõveraid, konarlikke ja tasaseid. Kristus aga ütles: „Minge sisse kitsast väravast, sest see värav on lai ja see tee on suur, mis hukatuse sisse viib, ja palju on neid, kes sealt sisse lähevad. Sest see värav on kitsas ja see tee on vaevaline, mis elu sisse viib, ja pisut on neid, kes seda leiavad.“ Ta näitas tee, mis on vaevaline, aga see viib ellu.

Elutahe ei ole kustunud. Noored ja vanad, rikkad ja vaesed — nad tahaksid eelkõige elada. Jeesus näitas tee, millel võideldes on elu jääv ja igavene kõigile, kes seda leiavad.

Tõuseb küsimus: Issand, mis pean ma tegema, et leiaksin selle tee ja omaksin jääva elu?

Seesama kutsuja ja teenäitaja annab nõu: „Salga ära iseennast, võta oma rist enese peale ja käi minu järel.“ Tingimus käia kitsal teel on ennast ära salata. Sellel teel tuleb kohata kannatust ja pilget, tuleb näha vaeva. Seal on tarvis alandust kõrkuse asemel. Oma plaanid peame andma tema kätte otsustada, ja nii mõnestki peame loobuma.

Tema järel käia kitsal teel toob rõõmu ja rahu, mida maailm ei anna. Sellel teel on aga külmad tuuled puhumas, mis ei lase rändajat ennast hellitada.

Käia Kristuse järel tähendab kanda risti. Ristiks osutuvad mõnigikord mineviku haavadest järele jäänud armid. Sidemed minevikuga, mida ei saa läbi lõigata. Eluküsimus ja teenistus. Suurimaks ristiks on aga võitlus oma minaga.

Kristus, südamete läbinägija, mõistis, mis oli inimeste minevikus ja ta mõistab ka meie päevil neid, kes võitlevad patuga, võitlevad oma südamega, mis kavalaim petma.

Maailmas on palju, määratu palju rõhutud südameid. Nii palju on varjatud valu, muret ja ahastust, mis rõhub raske koormana. Kui palju läheb vanemate kodust noori eluteele, täis ilusaid sihte ja õnnelikke kujutlusi. Siin vahelduvad võidud ja kaotused. Näeme neid nende hiilguse tipul, näeme neid ka sealt maha paisatuna ja laiali pillatuna. Nüüd muutub olukord

väljakannatamatuks ja koorem rõhub südamel raskena, et kaob jõud alata uuesti. Lootused on petnud.

Vahest küll näib nagu suudaks kergendada seda koormat ja tuua rahuldust mõni kauge eesmärk, aga saavutades selle, kaob jälle nagu petlik eesriie ja tõelikkus tundub veel raskem.

Petlik õnn ja elu karm tõelikkus on neid maha paisanud. Neil tundidel ja aegadel igatseb süda kellegi järele, kellega jagada oma koormat, tahaks näha oma sõpru, kes mõistaksid seda sise-mist häda kergitada ja haavu siduda südamliku osavõtuga.

Meenub üks pilt minevikust, kaugest lapsepõlvest, mil ema käekõrval astusid suure ja avarasse ruumi; seal oli üks laotatud kätega ja kes nagu ütles: „Tulge minu juure kõik, kes teie vaevatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist saata. Võtke eneste peale minu ike ja õppige minust, et mina olen tasane ja südamest alandlik, siis leiate teie hingamist eneste hingedele. Sest minu ike on hea ja minu koorem on kerge.“

Need on õhutavad sõnad, mis kutsuvad ühele teele, kus õpitakse alandust, tasandust. Kohtamine sõbraga, kes võib just anda seda, mida vajatakse. Ta kõneleb otse inimestele, kes vähemalt tunnevad millegi puudumist või midagi rasket. Ta kutsub: Tulge minu juure rõhutud ja vaevatud. Võtke minu ike — ma saadan teile hingamist.

Tema ike on hea ja koorem kerge. Ristitee on käia Kristusega ühes ikkes, mis annab uued ja õilsad eesmärgid, muudab töö õnnisturikkaks ja võitluse sisukaks.

Ikkes käimine nõuab enesekasvatust, mis ei tunne maailm ja tema teedel ruttajad. Siin on korratus, hooletus, ükskõiksus. Rõõmud ja nautingud, ihade rahuldamis, ja kõik, mis nendega ühenduses, valmistavad lõpuks vaid valu ja asendamatu tühjustunde.

Maailmaarmastus on vaen Jumala vastu. Kas võib kaks käia ühte teed, kui nad on vaenulised üksteisele? Kristuse tee ja maailma teed on lahkuminevad. Maailm vihkab neid, kes tema põhimõtteid ei võta omaks. Kristus ütles: „Maailmas on teil ahastust, aga olge julged, mina olen maailma ära võitnud.“

Kristus võitles maailma vürstiga ja võitis. Tee on võidule avatud, ja seda kõigile, kes tahavad kanda risti rõõmu eest.

Maailma vaated käivad risti vastu Kristusele, aga õige kristlane kannatab ja teeb kõik, et saavutada elutee.

Raskus olla hea

„Georg, mispärast sa ei ole hea poiss?“ küsis ema oma pojalt. „Oo, see väsitab mind nii ära!“ oli nooruri vastus.

Enamik meist, kui tahame olla otsekohesed, peame vastama samuti. Tunneme endid väsinud moraalselt. Piibli mõiste järele oleme juba sündinud säärastena. Nõustume asjadega, mis on hea, ometi, vähemalt kogemata, saadame korda tegusid, mis ei ole head. Nõnda enamik inimkonnast kõigub kahe poole vahel: sõnadega mõistab õigeks head, ent tegudega saadab korda seda, mis meeldib langenud loomusele.

Kuid need, keda Kristus on kutsunud järgima enesele, on mõjustatud teistest motiividest. Nad on annud oma elu jumaliku kontrolli alla. Nende südamed on haaratud Jumala armust ja nad on parandanud meelt.

Ometi elame veel oma lihas. Madalad kalduvused on valmis, et hoida kinni oma endisest ülevõimust. Jumala eesmärk on meie elukogemuse kaudu meid arendada ja kasvatada nii

---

Loobumine maailmast toob kannatusi elus, lõhesid perekonnas, arusaamatusi sõprade ringis.

Milleks seda kõike? Küsime nagu seda tegi kord Kristuse järelkäija Peetrus: „Vaata, meie oleme kõik maha jätnud ja sinu järel käinud, mis meil nüüd sellest on? Aga Jeesus ütles: „Tõesti mina ütlen teile, et teie, kes teie minu järel olete käinud jällesündimises, kui Inimese Poeg istub oma aujärje peal, peate ka istuma kaheteistkümne aujärje peal ja kaheteistkümne Israeli suguharu peale kohut mõistma. Ja igaüks, kes on maha jätnud kojad või vennad, või õed, või isa, või ema, või naise, või lapsed, või põllu minu nime pärast, peab seda saja võrra saama ja igavese elu pärima.“

See maailm on vilets, siin ei ole meil jäävat paika, aga Kristus töötab oma järelkäijatele igavest elu, kui on käidud risteteel, kui on möödunud pisarad, lein ja vaev.

Kõige suurem võit on võita iseennast. Salata iseennast, minna ristiteele, on vaevaline ja raske lihameelele, aga rõõmuks ja õnnistuseks käies Kristusega ühes ikkes. Selle võidu pärast maksab võidelda, kui see ka elu peaks nõudma.

„Mis kasu on inimesel sellest, kui tema kõik maailma kasuks saaks, aga oma hinge hukka saadaks, ehk mis launastamishinda võib inimene anda oma hinge eest.“

Kristus tuli meid viima sellesse ellu, mis tema elas, armastama selle armastusega, mis temal oli.

L. T.

kaugele, et lihalikkude soovide ülevõim meie elus hävineb ja meie iseloom muudetakse täieliseks, pühaks. See toime uskliku juures kestab läbi kogu tema elu. Ja seda nimetame pühitsemiseks.

Mis on pühitsemine? Kõigepealt paneme tähele, mis ta ei ole.

Pühitus ei ole mitte nõupidamine teatud hulga patu üle niikaua, kui meil on aega saada pühamaks. Kord lugesin ühest mehest, kes oli kuni oma überpööramiseni taskuvaras. Pärast überpööramist tema elu põhjustas temale südamevalu. Ta sellepärast mõtiskles: „Ma varem varastasin. Heal päeval ma tühjendasin kuni kümne inimese taskud. Kuid see oli enne minu kristlasekssaamist. Ent nüüd ma ei pea mitte järele andma sellele vanale kiusatusele just samal määral. Jumala armu läbi ma vähendan asja sel viisil: ma lähen ja tühjendan ainult viis taskut päeva jooksul. Siis loomulikult ma kasvatan armus ja aeg tuleb, et ma tühjendan mitte enam kui üks või kaks taskut päevas. Ja lõpuks ma vist loobun täiesti taskuvarga elukutsest ega mõtle enam kunagi kedagi varastada, olgu siis veel erilistes olukordades.“

Kes võiks olla rõõmus säärase überpöörnu üle? See näide loomulikult on vaid luule, kuid ometi ta näitab meile hädaohutusi kristlikus elus. Hoidu valedest mõtetest! Ja, ma tean küll, sa ei või hoiduda kiusatustest, mis tulevad ka kõige paremale inimesele. Kuid tuletame meele Lutheri ütlust, et meie ei või takistada linde lendamast üle pea, kuid võime neid takistada tegemast pesasid meie pea peale. Kiusatuse koputamine uksele ei ole veel põhjuseks, et teda vastu võtta või et temale ruumi pakkuda.

Keegi otsustas loobuda suitsetamisest. Tema sõber, kes seda kuulis, küsis hiljem, kas ta on sellest juba tõesti vaba? „Ja,“ ütles mees, „ma olen tubakast vaba. Ta ei tee kunagi kellelegi kasu, on vaid kulukas ja kahjulik. Olen oma mõistuse täiesti lahti teinud; ja kui ma mõtlen, et on raske loobuda, siis ma suitsetan.“ Ja ta jutustas edasi oma „kindla“ otsuse üle. Ning kui tema sõber lahkus, ta märkas riulil armsaks jäänud sigarikarpi. „Miks?“ hüüdis ta üllatunult. „Milleks see siin on? — Oo, hästi!“ lausus ta argumenteerides. „see on just juhuseks, kui himu on liig suur...“

Muidugi, see mees kunagi ei jõudnud nii kaugele, et oleks täiesti loobunud õpitud harjumusest. Ta oli unustanud apostli nõuande: „Vaid ehitage endid Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge kandke oma liha eest hoolt nõnda, et himud sellest tõusevad.“

Kui sa nüüd võitled kurjuse jõu vastu, siis ära nõrgesta ennast vaimset, üteldes: „Tõsi, minu pärvus on halb ja minu harjumused tugevad. Kuid ma saan paremaks aeg-ajalt; aga, loodetavasti eelseisval nädalal ma pean patustama mitu korda.“ Kui sa niimoodi otsustad, siis sa kunagi ei saa kätte pühitsust.

Tõelikult, pühitsus sisaldab endas elu ülemist Jumalale. Keegi autoriteet ütleb: „Pühitsus ei ole mitte ühe silmapilgu, tunni või päeva, vaid terve eluaja töö. Teda ei omata mitte hetkeliste tunnete kaudu, vaid ta on alatise patule suremise ja Kristusele elamise saavutus. Ülekohut ei saa parandada ega uuendust tuua iseloomusse nõrkade vahelduvate katsete varal. See on vaid võimalik kauaste, kestvate püüete, tugeva distsipliini ning raske konflikti kaudu, mida ära võidame. Täna ma ei tea, milline on meie võitlus homme. Niikaua kui saatan valitseb, peame iseendid alandama ja ära võitma meid ümbritsevat pattu; niikaua, kui elu kestab, ei ole seismist ega paika, milleni jõudes võiksime ütelda: ma olen eesmärgil. Pühitsus on eluaegse sõnakuulmise viili.“

Jumal on kutsunud oma lapsi eralduma nüüdsest maailmast. „Ärge vedage mitte võõras ikkes uskumata rahvaga; sest mis on õigusel tegemist ülekohtuga? Mis on valgusel tegemist pimedusega? Kuidas sünnib Jumala tempel ühte võõraste jumalatega? Sest teie olete elava Jumala tempel, nõnda kui Jumal on ütelnud: Ma tahan nende sees elada, ja nende sees käia, ja tahan nende Jumal olla, ja nemad peavad mulle rahvaks olema. Seepärast minge nende seast ära, ja lahutage endid, ütleb Issand, ja ärge puutuge mitte roojase külge, siis tahan mina teid vastu võtta. Ja ma tahan teile Isaks olla, ja teie peate mulle poegadeks ja tütardeks olema, ütleb kõigevägevam Issand.“ 2. Kor. 6, 14. 16—18. See keel ei räägi mitte, et kristlane peab olema murssis ja pilkeline inimhulkade vastu, kes teda ümbritsevad, vaid ta peab mõistma, et suur hulk maailma lõbust, tema ärist ja tarkusest on asjad, millesse kristlane ei või end tahtlikult segada ning jääda veel kristlaseks.

Pühitsus on kasvamine. „Aga kasvage meie Issanda ja Önnistegija Jeesuse Kristuse armus ja tundmises.“ Meie ei või mõista kõike kristluse olemust oma ümberpöörmise päeval. Kõige meie tõsiduse jaoks on veel asju, mida peame õppima. Meie iseloomu katte all on peidus veel vigu ja varjatud isegi meie eneste eest. On karmi olekut, mida meie ei mõista, kuid mida Jumal meis näeb ja tahab meist eemaldada. Ja nii Ta algab meie pühitsemise tööd. Ta raiub ja hõoveldab, puhastab ja poleerib. Säärane protsess võib olla valus meile — ja seda ta hariplikult ongi. Kuid tuletame meele, et kõigis meie

kiusatuses on kiusatud Tema, ja et „Ta ei vaeva omsat südamest, kui Ta inimese lapsi kurvas-tab.“ Nutul. 3, 33. Et teha meid täieliseks ja tugevaks, valmiks ja kõlvuliseks Tema igavese kuningriigile, mis seatakse üles pea, see on Jumala pühitsusetöö eesmärk.

Meie pühitsemise välised vahendid on Jumala sõna ning raskused ja läbikatsumised, mida Jumal laseb tulla osaks meile. Sisemine vahend on aga Püha Vaim. „Pühitse neid oma tõe sees, sest sinu sõna on tõde.“ Joh. 17, 17. „Pühitsetud Püha Vaimu läbi,“ ütleb apostel Paulus. Rom. 15, 16. Püha Vaim, mis on Jumala hääl meie hingele, selgitab meile õieti olukorra ja juhused, mida Jumal kasutab meid enesele ligemale tõmbamiseks. Püha Vaim, kui põlev ja hinge salajaste soppideni tungiv tõrvas, aitab meid näha vigu ja omakasupüüdeid, mis hoiavad meid eemale Jumala õigusest, kui meie end ei paranda. Püha Vaim, olles meie vastu ustavam kui meie ise, noomib ja manitseb meid ja teeb meile mõjuvateks Püüli juhatused ja õpetused.

Ei või olla pühitsust ilma, et igapäev oma südame ära anname Jumalale. Paulus, kirjutas kristlastele, kes läksid läbi suuremaist kiusatusist, kui keegi meist, ütleb: „Mu poeg, ära arva halvaks Issanda hirmuandmist, ja ära saa mitte nõrgaks, kui sind Temast noomitakse! Sest keda Issand armastab, sellele annab Tema hirmu; aga Ta peksab iga poega, keda Ta vastu võtab. Kui teie hirmuandmist kannatate, siis pakub Jumal ennast teile, kui lastele; sest misugune poeg on see, kellele isa ei anna hirmu. Aga kui teie hirmuandmisest ilma olete, kust kõik on osaliseks saanud, siis olete teie värdjad ega mitte lapsed.“ Ebr. 12, 5—8.

„Nõudke rahu kõikidega ja pühitsemist, ilma selleta ei saa ükski Issandat näha.“ S. 14.

Meie ei pea kartma usaldada endid Jumalale. Meil on Tema lubadus ühes kirjakohas, mida küll kiiresti loeme, aga aeglaselt usume: „Kõik tuleb heaks neile, kes Jumalat armastavad.“ Rom. 8, 28. Ta ei luba mitte, et meie saame hävitatud hingevaenlase läbi. Tema eesmärk on meie täielik elu Tema kuningriigis, ja selle eesmärgi kasuks laseb Ta meid töötada.

Olla hea ei ole raske, kui anname endid Tema male, kes on meie Päästja, ja lubame Tema armu ja jõudu töötada meie elus. Olla hea on täiesti võimatu, kui loobume Jumala headusest ja nuriseme tema eelhoolitsuse üle. Vajame küll rohkem aega, et panna tähele oma Jumala armu ja töotusi: „Ma olen sind igavese armastusega armastanud, seepärast olen ma sind heldusega tõmmanud.“ Jer. 31, 3. Meie taevane Isa on töötanud töötada meie puhastuseks ja pühitsemiseks; kunagi mitte me ei peaks vastu astuma Tema tahtmisele.

Ida küsimus

Algus 36. lhk.

araablastele ja juutidele, aga kus vastutulek ei aita, tarvitatakse võimu korra alalhoidmiseks, et teed vaba hoida.

Ülevõimu pärast Vahemerel on astunud Inglismaaga võitlusesse Itaalia, keda toetavad teisedki. Itaalia vajab vaba mereteed Vahemerest Ida-Aafrikasse, mida praegu täiesti ei võimalda Inglise ülevõim Egiptuses ja Suessi kanalis. Abessinias vallutamiseks on Itaalia ilmutanud maadeahnitsemise tungi. Näib, et Itaalia tahab saada oma võimusesse Vahemere ja võimaluse korral ka maid Vahemere ümbruses. Sellega on seletatav toetus Hispaaniale. Itaalia on ennast kindlustanud Vahemerel kõigi võimaluste järele. Ka Lüübia ja Eritrea on kindlustatud vastukaaluks Inglise kindlustustele Egiptuses. Itaalia on ka ära kasutanud Palestiina rahutused, et võita enesele araablaste ja islami maailma sõprust ning poolehoidu.

Vahemere ümbruses on arenemas suured ja kaugele ulatava tähtsusega sündmused. Nii nagu oli 3000 aastat tagasi, on ka praegu Vahemere idarannik tähtis strateegiline punkt, kuhu näib kalduvat rahvusvahelise poliitika raskuspunkt.

Huvitav on jälgida riikidevahelist malemängu, mis juhitakse Tokiost, Roomast, Londonist, jne. Me ei saa ette ütelda, milliseid malekäike riigid võivad veel teha. Me ainult aimame eelseisvaid sündmusi, ja arvestades oleviku seisukorraga teeme oletusi.

Pühakiri ja ida küsimus.

Missuguseks ükskord kujuneb olukord, seda on ettekuulutanud pühakiri. Prohvetikuulutus valgustab inimesele tulevikku. Kui riikide juhid ja inimesed on teinud oma osa, siis peab sellest tulema lõpuks see, mis Jumal on rääkinud.

„Nõnda ütleb Jehoova: Vaata, õnnetus tuleb välja ühest rahvast teise ja suur kange tuul tõstetakse maa kaartest.“ Jer. 25, 32. Tuul ja torm prohvetlikus keeles tähendab sõda. Torm võib tulla äkki ja teha suure hävituse. Maailmasõda algas Serbiast ja lühikese ajaga kiskus kaasa teised riigid. Õnnetus tuli ühest rahvast teise. Samasugune ootamata torm peab tabama veel kord rahvaid. Aastasadu kestnud ülekohus ja vägivald on loonud selleks soodsa pinna.

„Ja kuues ingel valas oma kausi suure Vrati jõe peale, ja selle vesi kuivas ära, et kuningate tee, kes on päevatõusmise pool, oleks valmistatud.“ Ilm. 16, 12. Vesi prohveti keeles tähendab rahvaid. Suur Vrati ehk Eufraati jõgi tähendab Türgi riiki, mis on asunud Eufraati kallastel, enne täielikult, nüüd osaliselt. Rahvaste kokkupõrkel peab Türgi

riik kaduma, mille läbi peab avanema tee kuningatele päikesetõusu poolt. „Kuningateks päikesetõusu pool“ nimetatakse Eufratist ida pool asuvaid riike. Maakaarti vaadeldes näeme seal suuri aasialasid Indias, Hiinas ja Jaapanis. Jaapanit nimetatakse „tõusva päikese maa“ riigiks. Jaapani lipul on tõusev päike — punane päikene valgel alusel. Ka Hiina on valinud oma lipumärgiks tõusva päikese, ainult värv on teine — valge päikene sinisel alusel. Ei saa jääda enam kahtlust tõusva päikese maa kuningate suhtes.

Prohvetikuulutus nimetab ka koha, kus tuleb viimne rahvaste kokkupõrge. „Ja tema on neid kokku kogunud ühte paika, mis heebrea keeli hüütakse Harmagedoniks.“ Ilm. 16, 16. Nii kui eelpool tähendatud, asub Harmagedon ehk Megido Palestiinas. Seal peab Jumala sõna järele jälle asuma maailma tulipunkt. Inimsoo ajaloo algul nihkus see Palestinast lääne poole, aga tehes ringi ümber maailma, jõuab see viimati jälle lähtekohta tagasi.

Harmagedoni heitlusest võtab osa palju rahvaid. On öeldud: „Kõik maailma kuningad kogutakse sõtta kõigevägevama Jumala suureks päevaks.“ Ilm. 16, 14. Selles sõjas ei jää ükski riik enam võitjaks. Langevad paljud. „Ja keda Jehoova maha löönud, need on sel päeval teisest maa otsast teise, neid ei maeta maha ja nende pärast ei tehta kaebust.“ Jer. 25, 33. Harmagedonis viiakse täide Jumala nuhtlus. Aga samal ajal päästetakse õiged Kristuse tulemisel, ja nad saavad igavese elu Kristuse õiguse- ja rahuriigis.

*

Pühakiri on ennustanud maailma sündmusi õige üksikasjaliselt. Siinkohal on juhitud tähelepanu ainult viimsetele sündmustele. Sündmused ja mõjudid, mis selleni viivad, on veel arenemas. Tavaliselt on inimesele tulevik teadmata. Võiksime võrrelda teekäijaga, kes läheb öö pimeduses tundmatut teed. Kui puudub juht või valgus, siis võib varsti eksida ja hädadohtlikus kohas hukkuda. Elu osutub kõigile inimestele tundmatuks teeks. Eluteed käiakse siin ainult ükskord. Seepärast on mõttetu asuda teele ilma valguseta. Valguseta eksiksime oma isiklikus elus, eksiksime ka ajaloo sündmuste keeles, me ei mõistaks inimese elu ja maailma ajaloo otstarvet ega eesmärki. Aga Jumal, kes on kõikteadja, on annud valguse, mis hoiab eksimast. „Meil on üks kindlam prohvetisõna, ja teie teete hästi, kui teie seda tähele panete kui küünalt, mis pimedas paigas paistab, seni kui päev välja paistab ja koidutäht tõuseb teie südames.“ 2. Peetr. 1, 19. Prohvetikuulutuse valguskiired tulevad Jumala juurest. Prohvetlik valgus ei kao, selle valgus püsib niikaua kuni tõuseb õiguse päike. Kõik, kes armastavad valgust, tulevad selle valguse juure.

Andestus

Väike Mall oli magama minemas, ja nii kui harilikult, ta põlvitas palvetamiseks, kuna tema huultelt kostsid usaldust äratavad sõnad: „Meie Isa, kes sa oled taevas“, kuid jõudes lauseni „ja anna meile andeks meie võlad,“ ta äkki vaikis ja puhkes nutma.

„Mis sul viga on, mu laps?“ küsis ema.

„Ma ei või palvetada, ma ei saa edasi palvetada,“ vastas laps.

„Ja miks, Malleke?“

„Ma ei andestanud Salmele, kes rikkus hommikul mu nuku näo.“

„Ma mõtlesin küll seda, aga ma ei ole teda näinud. Ja kui ma mõtlen sellele suuele tindiplekile nuku näol, mida võimata kõrvaldada, siis muutub süda väga raskeks. Ma kardan, et ta vaatab mulle niisama kurjalt, ja ma ei suuda talle andestada, ega temale anda ka apelsini, mille ma tema jaoks kõrvale panin.“

„Sul pole see siis sugugi raske, kui mõtled temale kui isikule, kellele Kristus käskis andestada.“

„Ma ei tea, ema,“ ütles Mall sosistades. „Nuku nägu ei saa enam iialgi puhtaks, ja Salmel ei oleks olnud vaja seda teha; oleks mõni õnnetus selle põhjustanud, mul oleks siis kergem andestada. Nüüd aga tegi ta seda nähtavasti meelega.“

„Ja, ma tean, Malleke, et sul oleks olnud siis kergem andestada, aga kui sa suudad seda teha nüüd, siis sul on ka kergem andestada suuremaid eksimusi ja kahjusid, kui oled kasvanud suureks.“

„Aga ema, mis võiks veel olla halvem? Nuku nägu on rikutud.“

„Halvem on see, kui sa oled saanud suureks ja kui siis keegi heidab mõne musta laimupleki sinu südamele. Seda tehakse maailmas väga paljudele, ja ka sina, võib olla, ei pääse sellest. Kui sa ei suuda andestada ülekohut, mis tehtud sinu nukule, kuidas sa siis võid suuta andestada pahu tegusid, mis tehakse sinu enda vastu?“

„Aga ema, mis võiks olla veel halvem? ma ei tunne endas niisugust tahtmist?“

„Palu seda taeva Isalt; eks sa seda ikka suudad?“

„Jah,“ ütles ta tasa, „kuid kas sa ei teeks seda minu eest; palun, palveta sina esimesena!“

Ja ema palus oma väikesele tütrele andestamise vaimu. Seejärel palvetas ka väike Mall ja lõpetas Meie Isa palvega. Tõustes palvetamast ta sosistas emale:

„Ema, ma nüüd ei karda enam lugeda Meie Isa palvet, sest ma tunnen, et ma võin andestada Salmele, ja nüüd ma annan temale selle ilusa apelsini.“

Haiguse põhjused

Haiguse põhjuseks on terviseeaduse vastu eksimine. Kui suudaksime täiesti täita terviseeadusi, siis hoiaksime ära kaheksa kümnendikku haigusjuhtumeid, mis praegu esinevad. Terviseeaduste täitmine annab selle õnnistuse, mida igatsevad kõik inimesed, nimelt pika eluea.

Igaühe esimene kohus on hoolitseda oma keha eest ja hoida ta terve. See on kohus, mida ta võlgneb enesele, oma perekonnale, oma naaberitele ja oma maale, ja eelkõige see on kohus, mida ta võlgneb oma loojale. Eksitus on arvata, et haigus tuleb Jumalast, või kurjadelt vaimudelt, või kliimatilistest tingimustest. Ei ole õigus, et saatuse määrab elu ja surma. Me ise oleme oma saatuse määrajad kas teadlikult või teadmatult.

Teadus on näidanud, et haigustel on oma põhjused. Mõned haigused tekivad sellest, kui kehale ei anta kohast toitu. Nimelt kui toitumine on liig ühekülgne, eriti kui keha ei saa vahetevahel tooreid toiduaineid. On haigusi, mis on tingitud sellest, et mürgid satuvad organismi. Haigused võivad tekkida ka halbade eluviisidest ja harjumustest. Korraldusel söömisel, liigselt väsitamisel, kinnises ruumis viibimisel, uimastavate ainete tarvitamisel, me võime muuta keha nõrgaks, et ta ei suuda enam täita ülesandeid, mille tagajärjel tekivad kehas kahjulikud ained ega saa need kõrvaldatud, või leiavad haiguspisikud endale vaba võimaluse ja hea pinnaga. Pisikud on just iga haiguse kaasaaitajad. Nad on kogult kõige pisemad kuid mõjult kõige suuremad vaenlased, kes meid varitsevad ja ootavad soodsat silmapilku, et meie kehas võtta kindel seisukoht. Nad on meie kehale kahjulikud oma ainetevahetusest tekitatud mürkidega.

Haigusi tekitavad pisikud on inimsoo suurimad vaenlased. Iga päev nad tapavad kümneid tuhandeid inimesi. Haiguspisikud põhjustavad külmetushaigused, tiisikuse, kopsupõletiku, kõha, kõhulahtisuse, tüüfuse, pidalitõve ja hulga muid haigusi. Kui lugeda seda nimestikku, siis on näha, et enamik surmajuhtumeid maailmas on põhjustatud haiguspisikuist.

Haiguspisikuid on kahte liiki. Üks liik kuulub taimeriiiki, teine liik loomariiki. Need pisikud on nii väikesed, et silm ei suuda neid näha, vaid neid tuleb mikroskoobi all suurendada tuhandeid kordi, et silm seletaks.

Haiguspisikud siginevad imekiiresti. Soodsates tingimustes ühestainsast tüüfusepisikust võib saada kümne tunni jooksul miljon. Kuna nad on nii väikesed ja siginevad nii kiiresti, siis on neid määratult palju. Neid leidub kaevude, jõgede ning tiikide vees, tänavate ning eluruumide tolmus, ja isegi toitudes, mida sööme, ja vedelikkudes, mida joomme; nad on ka meie suus ja ninas ja nahal. Ja kuna see on nii, siis peame hoiduma selle eest, et need pisikud ei satuks organismi, ja hoidma oma keha jõulise, et see oleks suuteline pisikutele vastu panema.

Pisikute vastu võitlemine seisab puhtalt ja korralikult elamises — terviseeaduste tundmises ja täitmises.

Avalik arvamine

Algus 34 lhek.

Ei ole lihtne sellest loobuda, mida teised kangesti pooldavad. Selleks peab olema väga suur õiglustunne ja korraarmastus. Mõtted peavad olema saanud tugevaks, et need inimest teeksid rahulikuks, kaotaksid kartuse raskuste üle, mis võivad tekkida talitades oma parema äratundmise järele, loobudes avalikust arvamisest. Meie mõtted peavad leidma korrastuse, et need võiksid meid juhtida rahulikule ja õigele teele. Mõtted korrastuvad, kui püüame maailm-konna seadusi ära näha, jumaliku suurusega ühineda, Jumalale anduda, Jumalalt pakutud tõdesid ja armu vastu võtta. Siis see, mis on maailmas väär, saab ka meile eemalehoitavaks.

Kerge on ennast hajutada, aga juba raskem on ennast koguda, et teha seda, mis on päris õige. Inimkonna üldsus teebki seda, mis talle on kergem. Aga selle tulemused on halvad. Kes aga tõe ära tunneb, see ei saa teisiti, kui et püüda täielikkust, head. Eelarvamused raskustest ja takistustest kaovad. Inimene muutub julgeks ja rahuliseks. Tekib vajadus õige järele. See on kõrge vaimne huvi, mis teeb inimese iseseisvaks ja heaks. Sellest tekib kõige sügavam ja puhtam elamus.

Vaimne kõrgus saavutatakse enesesalgamise kaudu. Enesesalgamine tähendab vabaneda avaliku arvamise köidikuist. Ilma selleta ei saa olla jumalike põhimõtete teenistuses, ei saa end pühendada heale.

Inimesel tuleb teistega seltsida. Tal tuleb õppida inimeste vahelkorda, leida mis on õige, uurida elutõdesid ja täita igavesi põhimõtteid.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetuse ja talituse Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.
Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.